

บทที่ 5

การวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ผลข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยได้รวบรวมผลข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ และผลการสัมภาษณ์กับบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาวิเคราะห์ตามกรอบทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence Theory) ทฤษฎีความร่วมมือ (Cooperation Theory) และแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development Approach) รวมทั้ง ต้องให้อยู่ภายใต้กรอบแห่งความสัมพันธ์ของ วัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

จากการวิเคราะห์ผล ผู้ศึกษาได้นำทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence Theory) มาอธิบายตามความสำคัญของเนื้อหาเป็นลำดับแรกนั้น เพราะทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence Theory) เป็นจุดเริ่มต้นแรกที่จะเชื่อมโยงให้เห็นถึงลำดับพัฒนาการของประเทศต่างๆ ที่ต้องติดต่อสัมพันธ์กันหรือทำให้เกิดความเกี่ยวพันกันบนเวทีของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ตามแต่ยุคสมัยนั้นๆ และรวมทั้งยังทำให้เห็นถึงลักษณะ รูปแบบช่องทางของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตามแต่สภาพเหตุการณ์ของโลกในช่วงนั้นๆ ได้ ซึ่ง Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye, Jr ผู้ที่เสนอแนวความคิดทฤษฎีนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า การพึ่งพาอาศัยกันมีสาเหตุมาจากความจำเป็นของสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกของประเทศ ที่จะทำให้แต่ละประเทศต้องแสวงหาและมีความเกี่ยวพันกันหรือมีบทบาทต่อกันไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง โดยไม่อาจสามารถที่จะหลีกเลี่ยงไปได้ ซึ่งตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้น ทฤษฎีนี้ก็มักจะถูกนำมาอธิบายให้เห็นถึงภาพลำดับเหตุการณ์สำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในช่วงระยะเวลา หรือในยุคสมัยนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี โดยวิวัฒนาการของทฤษฎีนี้เริ่มปรากฏชัดเจนในช่วงปลายทศวรรษ 1960 เมื่อได้นำมาอธิบายสะท้อนให้เห็นถึงภาพความเป็นจริงในรูปแบบหนึ่งของการเมืองโลก ณ เวลานั้น ซึ่งประเทศต่างๆ ได้มีช่องทางการติดต่อสัมพันธ์กันในหลายๆ รูปแบบทั้งที่อยู่ในรูปของการใช้กำลังทหาร การแสวงหาล่าอาณานิคมเพื่อหาผลประโยชน์แห่งชาติมาสู่ตน และรวมไปถึงลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศในช่วงเวลานี้ ได้มีลักษณะของสัมพันธ์ภาพเป็นไปแบบการ “ยึดครองเป็นเมืองขึ้นแล้วกดขี่ขูดรีดต่อกัน”

หรือเป็นการติดต่อสัมพันธ์กันแบบการบีบบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมตกอยู่ภายใต้อำนาจของตนด้วยความไม่สมัครใจ แล้วก็เข้าไปเอารัดเอาเปรียบดักดวงผลประโยชน์แต่เพียงฝ่ายเดียว โดยที่ชาติใดมีอำนาจทางการทหารสูงกว่าหรือมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเอื้อต่อการพัฒนาประเทศมากกว่า ก็จะมีอำนาจในการต่อรองทางการเมืองกับประเทศที่ด้อยกว่า อ่อนแอกว่า หรือมีความได้เปรียบเหนือกว่าประเทศที่ด้อยพัฒนามากกว่าตน (สุรัช ศิริไกร, 2527 : 55 – 56) บทบาทของการพึ่งพาอาศัยกันในระหว่างประเทศในช่วงเวลานี้ จึงจำกัดอยู่ที่เรื่องของอำนาจ (Power) และความมั่นคง (Security) ที่ตัวแสดงอย่างรัฐมีความโดดเด่นและเป็นตัวแสดงหลักบนเวทีแห่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบความสัมพันธ์ข้ามชาติมากที่สุด ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยกัน (Interdependence) ได้กลายเป็นที่นิยมกันมากขึ้นอย่างกว้างขวางในทศวรรษ 1970 เมื่อประเด็นการทหารและความมั่นคงได้เริ่มขยายไปสู่แนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงร่วมกัน (Collective Security) โดยมีหลักการว่า ประเทศใด ประเทศหนึ่งไม่สามารถที่จะดูแลตัวเองให้มีความเข้มแข็งและมั่นคงถาวร เพียงประเทศเดียวตามลำพังได้ เพราะถ้าประเทศใด หรือรัฐใดสามารถที่จะรวมตัวก่อตั้งเป็นกลุ่มขึ้นมาได้ หรือเรียกว่า “การก่อตัวกันแบบระบบพันธมิตร” (Alliance) แล้ว กลุ่มประเทศเหล่านี้ก็จะทรงอำนาจในการต่อรองทางการเมืองสูงหรือสามารถที่จะตอบโต้กับประเทศที่เข้ามารุกรานในเอกราชของตนโดยไม่เป็นธรรมและไม่เป็นมิตรในรูปแบบใดก็ได้ (อยู่ในรูปขององค์การระหว่างประเทศ) ฉะนั้นลักษณะสัมพันธ์ภาพของการพึ่งพาก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบของการให้ผลตอบแทนหรือการเอื้อผลประโยชน์ต่อกันทั้งที่กระทำด้วยความสมัครใจและไม่สมัครใจ ซึ่งผลตอบแทนอาจจะไม่เท่าเทียมกัน แต่ก็สามารถที่จะยอมรับได้ ตลอดจนประกอบกับตัวแสดงทั้งหลายที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์หรือติดต่อกันในช่วงเวลานี้ ก็ได้เริ่มขยายเปิดกว้างมากขึ้น เมื่อหลักการของแนวความคิดได้เปลี่ยนแปลงไปตามหลักความเชื่อที่ว่า เมื่อมีสิ่งใดเกิดขึ้นแก่ตัวแสดงตัวหนึ่งตัวใด ในโอกาสหนึ่งโอกาสใด ในสถานที่หนึ่งสถานที่ใด ก็จะส่งผลกระทบต่ตัวแสดงอื่นๆ ทั้งหมด ดังนั้น ยังมีตัวแสดงมากเท่าใด สถานที่มากเท่าใด และโอกาสหลายๆ โอกาสมากเท่าใด การพึ่งพาอาศัยกันก็ยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น

ต่อมาเมื่อเข้าสู่ในยุคปัจจุบันประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างก็ได้มีการติดต่อสัมพันธ์หรือเกี่ยวพันเชื่อมโยงกันในหลายๆ ช่องทางกันมากขึ้น ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในด้านการเมืองเหมือนอย่างแต่ก่อนในอดีตที่ผ่านมา เช่น มีการติดต่อสัมพันธ์กันทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน หรือมีความเกี่ยวเนื่องกันทางด้านสังคมวัฒนธรรม อย่างการปราบปรามยาเสพติด การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การคมนาคมสัญจร การท่องเที่ยวและการกีฬา ตลอดจนระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคสมัยนี้ ยังได้มีการพัฒนาไปสู่ความทันสมัยมากขึ้น เมื่อตัวแสดงหลักไม่ได้มีบทบาทอยู่ที่รัฐเพียงตัว

แสดงเดิวนเท่านั้น หากแต่ยังได้มีตัวแสดงเพิ่มขึ้นในหลายๆ บทบาทด้วยกัน เช่น บทบาทขององค์การระหว่างประเทศ บรรษัทข้ามชาติ กฎหมายระหว่างประเทศ เป็นต้น

จนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลกมากขึ้นเมื่อประเทศต่างๆ ทั่วโลกต้องเผชิญกับสถานะแห่งโลกที่ไร้พรมแดนหรือที่เรียกกันว่า “ยุคแห่งโลกาภิวัตน์” ที่ประเทศใดหรือประเทศหนึ่งไม่สามารถที่จะปิดตัวอยู่เพียงตามลำพังได้ หรือไม่มีประเทศใดที่จะหลีกเลี่ยงต่อการติดต่อสัมพันธ์กันระหว่างประเทศได้ เมื่อเป็นเช่นนี้หลักความเชื่อหรือแนวความคิดเก่าๆ ของการติดต่อสัมพันธ์กันแบบการยึดครองกดขี่ข่มเหงหรือการบีบบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งตกอยู่ภายใต้ความควบคุมด้วยความไม่สมัครใจต่อกัน ดังประเทศที่พัฒนาแล้วหรือชาติที่เจริญกว่าอย่างในตะวันตกและยุโรป มักจะนำมาใช้กับประเทศที่อ่อนแอกว่าหรือด้อยพัฒนากว่าอย่างกลุ่มประเทศที่อยู่ในทวีปเอเชียหรือทวีปอื่นๆ เหมือนในอดีตที่ผ่านมา จึงนำมาใช้กับระบบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคสมัยนี้ไม่ได้ผลอีกต่อไป เพราะซึ่งภายใต้แห่งกฎระเบียบโลกใหม่ การสร้างความเกี่ยวพันหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจำเป็นจะต้องสร้างสัมพันธ์ภาพต่อกันให้เป็นไปในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม ที่อยู่ในรูปของหลักการแห่ง “ความร่วมมือ” (Cooperation) ด้วยความสมัครใจ สร้างสรรค์และปรองดองกันเป็นหลัก

ซึ่งภายใต้แห่งหลักแนวความคิดทฤษฎีความร่วมมือนี้ (Cooperation) ถือได้ว่าเป็นเสมือนหัวใจสำคัญพื้นฐานของการสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความเข้าใจตรงกันและมีสัมพันธภาพร่วมกันอย่างสมัครใจทั้งสองฝ่ายหรือมีการดำเนินการต่อกันไปอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อผลประโยชน์ต่อกัน ซึ่งลักษณะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบความร่วมมือนี้ยังจะทำให้ลักษณะของกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการต่อกันอย่างเช่น การดำเนินนโยบายทางการต่างประเทศก็จะสามารถดำเนินการต่อกันไปได้อย่างยั่งยืน คงทนและถาวร อีกทั้ง ยังจะทำให้ความเกี่ยวพันกันสามารถที่จะพัฒนาขึ้นไปได้อย่างเรื่อยๆ และมีพัฒนาการขยายตัวไปได้อย่างต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้น กว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบการเข้าไปแสวงหาผลประโยชน์ใส่ตนแต่เพียงฝ่ายเดียว ดังแนวความคิดของ K.J.Holsti (1995) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ได้กล่าวไว้ว่า ประเทศใด ประเทศหนึ่งจะดำเนินความเกี่ยวพันเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จนั้น ประเทศหรือรัฐ ต้องแสวงหาพันธมิตรและต้องดำเนินการต่อกันในลักษณะของความร่วมมือที่เป็นไปอย่างการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับรัฐอื่นๆ (Reciprocity) หรือต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน (K.J.Holsti, 1995:362-363) ดังนั้น เมื่อนำแนวคิด K.J.Holsti (1995) มาวิเคราะห์กับสถานการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคสมัยปัจจุบัน ก็จะเห็นได้ว่า ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในยุคสมัยระเบียบโลกใหม่

(New World Order) ประเทศต่างๆ ได้พยายามดำเนินการหรือการส่งเสริมมาตรการต่อกันแบบการสร้างความร่วมมือที่อาศัยหลักของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างเสมอภาคหรือเอื้อประโยชน์ระหว่างกันให้ได้มากที่สุด (ความร่วมมือบางอย่างอาจจะไม่เสมอภาคต่อกัน แต่ก็มีส่วนที่จะเอื้อประโยชน์ต่อกันได้บ้าง) อีกทั้งผลของความร่วมมือดังกล่าวยังสามารถที่จะเป็นตัวกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของตัวแสดงใหม่ๆ บนเวทีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เพิ่มขึ้นตามมาอีกด้วย เช่น สมาคม มูลนิธิ องค์กร หน่วยงานส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นต้น

จากพัฒนาการของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศ (International Interdependence) ที่เริ่มมาจากการสร้างสัมพันธภาพแบบการยึดครอง กดขี่ข่มเหงกัน และต่อมาก็ได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงมาสู่แบบลักษณะของความร่วมมือ (International Cooperation) ต่อกันอย่างสร้างสรรค์ขึ้นแทนนั้น จึงทำให้วิธีการและบทบาทของปัจจัยทางด้านผลประโยชน์แห่งชาติในโลกยุคใหม่นี้ได้มีผลเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมด้วย โดยที่วิธีการสร้างความเกี่ยวพันกันระหว่างประเทศอาจไม่ได้อยู่ที่บทบาทของอำนาจทางการเมืองหรือการทำสงครามกันด้วยการสู้รบกันทางทหารเพียงด้านเดียวเหมือนอย่างในอดีตที่ผ่านมา เพราะปัจจุบันนี้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างได้ทำสงครามสู้รบกันด้วยรูปแบบใหม่ที่ไม่ใช่กำลังทางการเมืองนั่นคือ “การทำสงครามทางปัญญา” โดยที่ประเทศใดมีทุนทรัพย์ทางปัญญาหรือการมีประชาชนพลเมืองที่มีศักยภาพความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ สูงประเทศนั้นก็จะมีรายได้เปรียบและสามารถพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง เข้มแข็งและเป็นมหาอำนาจของโลกได้มากกว่าประเทศที่มีกองกำลังทางการเมืองที่แข็งแกร่งหรือมีจำนวนมากด้วยซ้ำไป ดังนั้น ประเทศต่างๆ จึงหันมาให้ความสนใจและความสำคัญเกี่ยวกับแนวคิดการเพิ่มขีดความสามารถหรือการเพิ่มทักษะทางปัญญาอย่างแนวคิด “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” (Human Resource Development Approach) กันเพิ่มมากขึ้น เพราะหลักการของแนวคิดนี้เชื่อว่า การที่ประเทศใด ประเทศหนึ่งมีทุนทรัพย์ทางปัญญาหรือมีประชาชนที่มีความรู้ มีความสามารถ ศักยภาพที่สูงแล้ว ประเทศนั้นๆ ก็จะมีระบบของการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ สูงตามขึ้นไปด้วย ยิ่งโดยเฉพาะกับบรรดากลุ่มประเทศโลกที่สาม หรือกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ด้อยพัฒนาอย่างทวีปเอเชีย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development Approach) ได้รับความสนใจจากทุกภาคส่วนของสังคมเป็นอย่างมากหรือให้การยอมรับกันอย่างแพร่หลายเมื่อรัฐบาล องค์กร บุคคล และหน่วยงานอื่นๆ ทั้งในและนอกประเทศ ต่างออกมาให้ความสำคัญและพยายามส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือต่อกันอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นอย่างเช่น องค์กร UNIDO UNDP ที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ว่า เป็นกระบวนการที่เพิ่มความรู้ความสามารถให้กับคนอย่างสร้างสรรค์ หรือเป็นการขยายทางเลือกของคนในสังคมหนึ่ง ๆ ทั้งผู้หญิงและผู้ชายโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนยากจนที่เสียเปรียบในสังคม ให้มี

ทางเลือกมากขึ้น เช่น เมื่อคนมีการศึกษามากขึ้นก็ย่อมมีทางเลือกที่จะทำงานหรือสร้างสรรค์ผลประโยชน์ให้กับประเทศชาติมากขึ้น เป็นต้น (อ้างอิงในจิระ หงส์คารมภ์, 2533) หรือบรรดานักวิชาการของไทยอย่าง จิระ หงส์คารมภ์ (2533) และเกรียงศักดิ์ เจริญยิ่ง (2542:9) ที่ได้ให้คำอธิบายที่สอดคล้องกันว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ กระบวนการเพิ่มความรู้ ทักษะ และความสามารถของปวงชนในทุกๆ สังคม หรือเป็นกระบวนการในการเพิ่มพูนสมรรถนะของคนแล้วมีผลต่อการสร้างกระบวนการพัฒนาประเทศให้ยกระดับสูงขึ้น

นอกจากนี้ยังมีผลข้อมูลทางการศึกษาโดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มข้าราชการ เจ้าหน้าที่ และกลุ่มนักศึกษาชาวลาวที่เข้ามาศึกษาอยู่ในประเทศไทย ต่างก็มีความเห็นส่วนใหญ่ที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการ ที่ปรากฏต่อกันเป็นไปในแนวทางเพื่อ “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” พบว่า ทั้งสองประเทศพยายามที่จะส่งเสริมความร่วมมือ ในด้านวิชาการร่วมกันอย่างเต็มที่ จริงใจ และเป็นไปด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่าย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน ในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อกัน ยิ่งโดยเฉพาะฝ่ายประเทศลาว ที่มีความต้องการจะสร้างความร่วมมือกับประเทศไทยให้เป็นไปในหลากหลายรูปแบบและให้มีการขยายตัวไปอย่างกว้างขวางมากที่สุด ทั้งนี้ประเทศลาวได้ตระหนักดีว่า ประเทศชาติจะเกิดการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าขึ้นได้ ประชาชนหรือพลเมืองจำเป็นจะต้องได้รับการเพิ่มพูนสมรรถนะ หรือเพิ่มขีดความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ให้สูงขึ้น ด้วยกรรมวิธีทางการศึกษาและการสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการสาขาต่างๆ ให้ได้มากที่สุด และส่วนฝ่ายไทยเองก็ตระหนักถึงความจำเป็นของประเทศลาว ที่มุ่งหวังจะพึ่งพาอาศัยประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยเรา ที่มีความพร้อมกว่าและสามารถที่จะตอบสนองต่อความต้องการได้ดีกว่าประเทศเพื่อนบ้านชาติอื่นๆ

จากคำอธิบายขององค์การ นักวิชาการ และรวมถึงผลจากสัมภาษณ์ทางการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ได้กลายมาเป็นเครื่องมือหรือวิธีการหนึ่งที่สำคัญต่อการนำมาส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในลักษณะของความร่วมมือที่ประเทศต่างๆ จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านนี้ไม่น้อยไปกว่าปัจจัยความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งถ้ารัฐหรือประเทศนั้นๆ ไม่มีบุคคลผู้ที่มีความรู้ความสามารถรองรับการขยายตัว หรือความมั่นคงของประเทศได้มากพอแล้ว ประเทศหรือรัฐนั้นๆ ก็อาจจะล้มเหลวหรือเกิดกระบวนการพัฒนาที่ไม่ต่อเนื่อง ไม่เข้มแข็งมั่นคงขึ้นได้ ฉะนั้นแล้วแนวคิดนี้ จึงมีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อการสร้างกระบวนการความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation) ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา ด้อยพัฒนา ตลอดจนผลของแนวคิดนี้ยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการสร้างเสริมและส่งเสริมระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีต่อกัน

แน่นแฟ้นขึ้นหรือนำไปสู่การสร้างความเข้าใจระหว่างประเทศต่อกันในด้านต่างๆ ไปในทางที่ดีและพัฒนาขึ้นได้ตามความเหมาะสม

ดังนั้น เมื่อนำทฤษฎีแนวความคิดทั้งสามที่กล่าวมาในข้างต้น มาประกอบการวิเคราะห์และอธิบายผลตามงานวิจัยเรื่องนี้ ก็จะเห็นว่า ประเทศไทยและลาว มีระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อกัน โดยส่วนใหญ่หรือภาพรวมพบว่า ทั้งสองได้มีการติดต่อสัมพันธ์กันแบบการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศ (International Interdependence) ซึ่งเป็นไปในลักษณะของการสร้างกรอบความร่วมมือ (Cooperation) ระหว่างกันเป็นหลัก ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ ที่ ณ ปัจจุบันกรอบของความร่วมมือในด้านนี้ ถือได้ว่ามีบทบาทและมีผลปรากฏต่อกันเป็นรูปธรรมเพิ่มขึ้นหรือขยายตัวไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะรัฐบาลของทั้งสองประเทศได้ให้ความสำคัญและความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริม สนับสนุนร่วมมือกันอย่างจริงจัง สร้างสรรค์ ใฝ่ใจและสามารถปฏิบัติได้จริง โดยต่างฝ่ายต่างรู้ว่าการสร้างความร่วมมือในด้านวิชาการนี้ เป็นสาขาความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความบริสุทธิ์ใจซึ่งไม่มีนัยแอบแฝงและซ่อนเร้นไปด้วยการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน และอีกทั้งที่สำคัญยังเป็นสาขาความร่วมมือหนึ่งที่มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) และรวมทั้งยังเป็นเหมือนกลไกที่จะคอยเชื่อมกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของทั้งสองให้มีความใกล้ชิดสนิทสนมแน่นแฟ้นเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

เพราะกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและลาว มีความเกี่ยวเนื่องกันมาโดยตลอดนั้น ไม่ได้ดำเนินไปด้วยดีหรือราบรื่นเสมอมา เพราะ ในบางช่วงหรือในบางสมัยทั้งสองก็มีความสัมพันธ์ต่อกันไม่ค่อยสู้ดีนัก ยิ่งความสัมพันธ์ทางด้านการเมืองในบางช่วงของอดีตที่ผ่านมาอย่างลักษณะเหตุการณ์ของความไม่เข้าใจกันของผู้นำประเทศหรือต่างฝ่ายต่างมีทัศนคติแนวความคิดที่ไม่ตรงกันในเหตุการณ์ช่วงสงครามอินโดจีน ที่ทั้งสองประเทศต้องยืนอยู่ คนละฝ่ายหรือคนละข้างกัน โดยฝ่ายไทยได้ให้การสนับสนุนทางกลุ่มประเทศโลกเสรีนิยมที่ภายใต้การนำของประเทศมหาอำนาจของโลกอย่างสหรัฐอเมริกา ส่วนฝ่ายลาว ได้ให้การสนับสนุนทางกลุ่มประเทศที่ยึดหลักลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งนับว่าเป็นเหตุการณ์ที่บั่นทอนความรู้สึกของคนทั้งสองชาติหรือทั้งสองประเทศอย่างมากที่ต้องหันหลังให้กันทุกๆ ที่เป็นเพื่อนบ้านกันใกล้ชิดและมีสัมพันธภาพเป็นประเทศบ้านพี่ เมืองน้องต่อกันมาอย่างช้านาน หรือเหตุการณ์ข้อพิพาทที่จังหวัดอุดรดิตถ์ ในปี พ.ศ. 2527 และกรณีข้อพิพาทบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลกในปี พ.ศ. 2530 – 2531 โดยได้มีการต่อสู้กันทางการทหารอย่างรุนแรงจนเกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินอันใหญ่หลวงด้วยกันทั้งสองฝ่าย และเมื่อเหตุการณ์จบลงผลที่ตามมาก็คือ ทั้งสองประเทศต้องตกอยู่

ภายใต้สภาวะแห่งความหวาดกลัวหรือความหวาดระแวงต่อกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะทางฝ่ายประเทศลาว ก็ยังมีทัศนคติไปในเชิงลบกับไทยเพิ่มมากขึ้น

หรือแม้กระทั่งเหตุการณ์ครั้งล่าสุด เมื่อ 9-10 ปีที่ผ่านมา ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยและลุกลามไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ นั่นคือ เหตุการณ์วิกฤติในด้านเศรษฐกิจ ปีพ.ศ 2540 ซึ่งประเทศไทยในช่วงระยะเวลานี้ ต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินนโยบายทางการต่างประเทศเพื่อเอาตัวรอดด้วยความจำเป็นและต้องแสดงความเห็นแก่ตัวออกมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยจากเดิมที่ให้ความช่วยเหลือกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศลาวในอัตราที่สูงมาโดยตลอด เพื่อหวังที่จะลบรอยแผลเก่าในอดีตที่ไม่เข้าใจกันและมีความหวาดต่อกัน หรือทั้งสองพยายามที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันดีต่อกันให้เป็นไปอย่างราบรื่นต่อเนื่อง แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่วิกฤติขึ้นเช่นนี้ ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตัดการช่วยเหลือหรือลดความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ต่อประเทศลาวลงไปเพื่อให้ตนเองอยู่รอด ในขณะเดียวกันประเทศลาวซึ่งเป็นประเทศเล็กหรือเป็นประเทศที่ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศไทยด้วยดีมาโดยตลอด จึงได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงในเหตุการณ์ครั้งนี้ เพราะ ประเทศลาวมีความคาดหวังสูงว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากไทยในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ปรากฏว่าประเทศไทยไม่เพียงแต่ไม่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศลาวแล้ว ประเทศไทยยังพยายามที่จะซ้ำเติมด้วยการแสวงหาผลประโยชน์หรือพยายามเอาตัวรอดแต่เพียงผู้เดียวโดยไม่สนใจและใส่ใจว่าประเทศลาวที่กำลังเผชิญอยู่กับอิทธิพลปัญหาวิกฤติในด้านเศรษฐกิจลอยตัว ตกต่ำเช่นเดียวกัน อาทิเช่น ประเทศไทยพยายามที่จะลดการลงทุน และการต่อรองกตราสินค้านำเข้าจากลาวให้ถูกลง อย่างราคาสินค้าจำพวกพลังงานไฟฟ้า ป่าไม้ แล้วฉวยโอกาสซื้อมาในราคาที่ถูกลง หรือในเรื่องของการค้า-ขายตามแนวชายแดน ที่นักธุรกิจและพ่อค้าแม่ค้าชาวไทยไม่ยอมรับการชำระราคาสินค้าด้วยค่าเงินกีบที่กำลังพวนผันเป็นอย่างมากในขณะนั้น

ซึ่งเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านี้ที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น จึงส่งผลให้รัฐบาลลาวและประชาชนชาวลาวมองประเทศไทยไปในภาพลักษณ์ที่ติดลบแบบเห็นแก่ตัว และไม่ใช่มิตรแท้หรือเป็นประเทศที่ไม่มีความจริงใจต่อกันอย่างแท้จริงเมื่อยามเกิดปัญหาเดือดร้อนขึ้นมา ซึ่งตรงกันข้ามกับประเทศพันธมิตรเก่าอย่าง ประเทศจีนและเวียดนาม ที่ต่างริบเร่งเพิ่มความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้แก่ประเทศลาวอย่างเข้าใจและจริงใจ อาทิเช่น การช่วยเหลือเงินทุนงบประมาณต่างๆ ที่ขาดแคลนหรือการช่วยเหลือสินค้า-ค้าขายในราคาที่เป็นธรรม หรือตลอดจนในด้านการเมืองความมั่นคงที่ประเทศจีนและเวียดนามต่างได้ให้การสนับสนุนอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ ที่ทันสมัยแก่ลาวเพิ่มมากขึ้นด้วย ดังนั้น การช่วยเหลือหรือความร่วมมือต่างๆ จากประเทศจีนและเวียดนามนี้ จึงมีส่วนสำคัญที่จะบั่นทอนความเข้าใจและรู้สึกอันดีที่มีต่อกันระหว่างไทย-ลาว ให้ลดน้อยลงไปเป็นอย่าง

มาก เป็นต้น ถึงแม้ว่าปัญหาทางด้านการเมืองจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการระหว่างประเทศ แต่ความสัมพันธ์ดั้งเดิมที่เป็นลักษณะเครือญาติในระดับรากหญ้าหรือประชาชนของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่มีถิ่นฐานตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ก็ได้ส่งผลต่อการติดต่อสัมพันธ์กันแต่อย่างใด เพราะกล่าวได้ว่าในระดับประชาชนของทั้งสองประเทศยังคงมีภาพลักษณ์การรับรู้หรือความรู้สึกที่มีความเป็นพี่น้องกันอยู่เสมอมา

ฉะนั้น ในยุคปัจจุบันทั้งสองประเทศจึงต่างพยายามที่จะหันหน้าเข้าหากันเพื่อปรับความเข้าใจและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อกันให้ได้มากที่สุด ด้วยการเร่งสร้างและผลักดันนโยบายการต่างประเทศแบบการสร้างความร่วมมือต่อกันในสาขาที่เป็นประโยชน์และสามารถที่จะแลกเปลี่ยนความช่วยเหลือหรือการพึ่งพาอาศัยระหว่างกันได้อย่างเชื่อสนิทใจ สมควรใจต่อกันอย่างเป็นธรรมชาติกัน จึงเป็นโอกาสดีและมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่รัฐบาลไทยและลาว ในช่วงหลังจากเหตุการณ์วิกฤติในด้านเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา จนถึงในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2544-2549 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่ประเทศไทยและลาว มีระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันดีต่อกันในทุกๆ ด้านที่ถึงขีดสุดมากกว่าในทุกๆ สมัยที่ผ่านมา เพราะผู้นำรัฐบาลของทั้งสองประเทศต่างมีวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกันและเข้าใจกันเป็นอย่างดี โดยลักษณะของการดำเนินนโยบายการต่างประเทศ ที่กำหนดออกมาจึงได้คำนึงถึงการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบบ้านใกล้เรือนเคียงกันอย่างสมานฉันท์และมุ่งสร้างผลประโยชน์แห่งชาติ (National Interest) ที่เป็นไปในลักษณะของความเท่าเทียมกัน การเอื้อประโยชน์ต่อกันเป็นหลัก ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างก็ตระหนักดีว่า การสร้างความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือในลักษณะที่กล่าวมานั้นจะส่งผลต่อเนื่องถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีหรือการสร้างภาพลักษณ์ในเชิงบวกระหว่างกันในด้านต่างๆ ให้เพิ่มสูงขึ้นด้วย โดยประเทศไทยในฐานะที่เป็นเมืองพี่ ซึ่งมีความพร้อมและมีระดับของการพัฒนาประเทศที่ดีหรือสูงกว่าประเทศลาว ซึ่งตามหลักในด้านมนุษยธรรมประเทศไทยก็พร้อมที่จะยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือและประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในทุกๆ เมื่อตามความต้องการและตามความเหมาะสม ส่วนประเทศลาวที่มีฐานะเป็นเมืองน้อง ซึ่งกำลังพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีวัตถุประสงค์เป้าหมายเพื่อให้หลุดพ้นจากความยากจนและให้พ้นจากการเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่น้อยที่สุด ก็ย่อมหวังที่จะต้องการพึ่งพาความช่วยเหลือหรือสร้างความร่วมมือกับประเทศไทยอย่างเต็มใจและสูงมากขึ้นอยู่แล้ว

ในสมัยนี้ ความร่วมมือในด้านวิชาการ จึงเป็นสาขาความร่วมมือตัวเล็กลงหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการสร้างเสริมระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและลาว ให้มีความใกล้ชิดแน่นแฟ้นกันเพิ่มขึ้นและเพื่อสร้างผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกันอย่างเป็นธรรม เพราะความร่วมมือในด้านวิชาการนี้ ถือได้ว่ามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากต่อประชาชนหรือพลเมืองทั่วโลกที่จะสามารถดำรงชีวิตหรือเอาตัวรอดอยู่ได้ในท่ามกลางยุคสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอยู่ทุกขณะหรือเรียกยุคสมัยนี้ว่า “ยุคสมัยแห่งสังคมการเรียนรู้” (Learning Societies) ซึ่งประชากรหรือพลเมืองของประเทศนั้นๆ จำเป็นจะต้องติดตามหาความรู้หรือแสวงหาความรู้ความสามารถให้กับตนเองอยู่เสมอเพื่อที่จะได้นำความรู้ ความสามารถที่ได้มานั้น นำไปพัฒนาประเทศชาติของตนเองให้เจริญก้าวหน้าและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท่ามกลางสภาวะสังคมเช่นนี้ได้อย่างผาสุกและรู้เท่าทันเหตุการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งแม้กระทั่งประเทศที่เจริญก้าวหน้าหรือพัฒนาแล้วอย่างประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก็ยังให้ความสำคัญกับมิติความร่วมมือในด้านนี้ โดยได้ยกเป็นวาระแห่งชาติ ดังอดีตนายกรัฐมนตรีของอังกฤษนายโทนี แบลร์ ได้แถลงนโยบายระหว่างประเทศว่า “Education is the number one Priority of this Government” และนายอัลกอร์ อดีตรองประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา ก็ได้แถลงใน The Gore Agenda ว่า “Education must become not just a period in our lives but a way of life in the 21 Century” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:1)

เมื่อกลุ่มประเทศที่เจริญแล้วหรือพัฒนาแล้วยังให้ความสำคัญและความสนใจ ประเทศในกลุ่มโลกที่สามหรือที่เรียกกันว่าประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างประเทศไทยและประเทศสปป.ลาว ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ความสำคัญร่วมกัน เพราะทั้งสองมีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ผูกพันกันฉันท์ญาติมิตรหรือเป็นประเทศ “บ้านพี่ เมืองน้อง” กันมาช้านาน ปัจจัยของความเกี่ยวพันในลักษณะที่มีความพิเศษแตกต่างไปจากประเทศเพื่อนบ้านชาติอื่นๆ นี้ จึงมีส่วนช่วยผลักดันให้ทั้งสองประเทศสามารถที่จะดำเนินนโยบายต่อกันได้อย่างง่ายขึ้น ราบรื่นขึ้นกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นใด

ความร่วมมือระหว่าง ไทย-ลาว ในด้านวิชาการ ได้เริ่มเป็นรูปธรรมมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ภายหลังการเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเจรจาความร่วมมือ ในด้านอุดมศึกษา และเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยในสมัยนั้น (นายประจวบ ไชยสาส์น) ต่อมาทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับหน่วยงานและระดับสถาบันอุดมศึกษาโดยทั้งสองประเทศได้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและ คณาจารย์ระหว่างภายใต้โครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาและ คณาจารย์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง โดยที่สถานบันอุดมศึกษาของไทยและลาวได้จัด

กิจกรรมความร่วมมือต่างๆ ตามความตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการศึกษาระดับสถาบันอุดมศึกษา เช่น การแลกเปลี่ยนข้อมูล การแลกเปลี่ยนการแพทย์ การฝึกอบรมด้านการแพทย์ และการออกแบบหลักสูตรการจัดฝึกอบรมในด้านต่างๆ (สถาบันยุทธศาสตร์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ , 2549)

จากความจำเป็นและพัฒนาการของความร่วมมือดังกล่าว ได้มีส่วนสำคัญต่อการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการเป็นอย่างมากเพราะ ในช่วงปี พ.ศ 2544-2549 เป็นช่วงที่ทั้งสองประเทศได้มีความสัมพันธ์กันเป็นไปในทางที่ดีหรือมีการพัฒนาไปมากขึ้น ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี ซึ่งในทฤษฎีของผู้นำทางการเมืองหรือรัฐบาลของประเทศไทยและลาว ในสมัยนี้ต่างตระหนักถึงความสำคัญ ตามแนวโน้มสภาวะการณ์ของระเบียบโลกใหม่ที่ต้องบีบบังคับให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงหรือไม่อาจปฏิเสธต่ออิทธิพลของความเกี่ยวพันระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ได้ และสภาวะการณ์เช่นนี้ ยังบีบบังคับให้แต่ละประเทศต้องแสวงหาเงื่อนไขและวิถีทางต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและการสร้างความเข้มแข็ง ความมั่นคงให้กับประเทศของตนให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งประเทศต่างๆ ทั่วโลกในปัจจุบันจึงได้พยายามเร่งรัดผลักดันการดำเนินนโยบายทางการต่างประเทศแนวใหม่แบบเชิงรุก ด้วยการสร้างสัมพันธ์กันอย่างผูกมิตรชิดใกล้และปฏิบัติต่อกันอย่างเสมอภาค สร้างสรรค์ ในการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกันได้อย่างสัมฤทธิ์ผลมากกว่าการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ผลของความร่วมมือระหว่างไทย – ลาว ในด้านวิชาการ ในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2549 จึงได้มีพัฒนาการของความร่วมมือเป็นไปในทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น ราบรื่นขึ้น หรือมีความคืบหน้าเป็นไปอย่างต่อเนื่องมากกว่าในทุกสมัยในอดีตที่ผ่านมา

โดยผลของความร่วมมือในด้านวิชาการ ที่มีพัฒนาการเป็นไปด้วยดี ราบรื่นนั้นเห็นได้จากปรากฏการณ์ของลักษณะกิจกรรมต่างๆ ที่มีจำนวนขยายตัวเพิ่มมากขึ้น หรือมีจำนวนปริมาณเพิ่มมากขึ้น ทั้งในรูปของความร่วมมือแบบทวิภาคีและพหุภาคี ตลอดจนความร่วมมือระหว่างไทย – ลาว ในด้านวิชาการนี้ ยังสามารถขยายตัวเป็นวงกว้างสอดคล้องแทรกเข้าไปในสาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างรอบด้าน เช่น ในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การคมนาคม การสื่อสาร การเกษตร การสาธารณสุข การกีฬา และการท่องเที่ยว เป็นต้น ทั้งนี้เพราะสภาพการณ์ระหว่างประเทศไทยและลาว ได้มีการดำเนินไปอย่างปกติสุข ราบรื่นและมีความเป็นมิตรต่อกันมากขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่าทั้งสองประเทศ อาจจะมีปัญหากระทบกระทั่งกันตามแนวชายแดนอยู่บ้างก็ตาม หรือการที่ทั้งสองประเทศมีระบบลัทธิอุดมการณ์ทางการเมืองและการปกครองที่แตกต่างกัน แต่ปัญหานี้ก็ไม่ใช่อุปสรรคที่จะมาขัดขวางที่กีดกันต่อการดำเนินการของความร่วมมือระหว่างกันแต่อย่างใด ตรงกันข้ามกับเป็นตัวช่วยหรือกลไกสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยและลาว ได้ทำการรู้จัก

เรียนรู้ซึ่งกันและกันหรือศึกษาทำความเข้าใจระหว่างกันอย่างลึกซึ้งเพิ่มขึ้นด้วยซ้ำไป เป็นต้น เนื่องจากต่างฝ่ายต่างได้ยึดแนวปฏิบัติต่อกันบนพื้นฐานของความเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความจริงใจใส่ใจในการแก้ปัญหาาร่วมกัน จะเห็นได้จากนายกรัฐมนตรีทั้งของสองประเทศได้มีการแลกเปลี่ยนเยี่ยมเยือนระหว่างกันอยู่บ่อยครั้ง โดยได้มีการเจรจาหารือในข้อประเด็นต่าง ๆ และมีการลงนามในข้อตกลงร่วมกันหลายฉบับเพื่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาาระหว่างประเทศหรือมีการเจรจาในกรณีความร่วมมือในด้านต่างๆ อยู่เป็นประจำและเป็นไปอย่างกว้างขวางต่อเนื่องขึ้น เพราะ อำนาจในการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายอยู่ที่ผู้นำทางการเมืองหรือผู้นำของรัฐบาลในสมัยนั้นๆ ซึ่งถ้าผู้นำทางการเมืองของทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์อันดีและสนิทแนบแน่นต่อกันแล้ว การดำเนินนโยบายทางการเมืองต่างประเทศหรือการติดต่อสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ อย่างการสร้างความร่วมมือในด้านวิชาการก็สามารถที่จะดำเนินการร่วมกันต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากขึ้นตามไปด้วย เป็นต้น

ความสัมพันธ์ทางการเมืองระหว่างไทย-ลาว ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้อย่างมีความโดดเด่นและมีบทบาทที่ชัดเจนต่อกันเป็นอย่างมาก เพราะ โดยภาพรวมสถานะของรัฐบาลแต่ละฝ่ายต่างมีเสถียรภาพและความมั่นคงในการดำเนินนโยบายภายในประเทศและนอกประเทศสูง โดยเฉพาะการเมืองแบบระบอบประชาธิปไตยของฝ่ายไทยที่ในยุคสมัยนี้รัฐบาลของพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี (ปัจจุบันอดีตนายกรัฐมนตรี) ซึ่งได้สร้างประวัติศาสตร์ทางการเมืองในประเทศไทยเป็นครั้งแรกที่จัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคการเมืองเดียวแบบการครองเสียงข้างมากในระบบรัฐสภา ด้วยการชนะการเลือกตั้งโดยมีจำนวน ส.ส. ที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาชนทั่วประเทศมากที่สุดเป็นประวัติการณ์ จึงทำให้การดำเนินนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลในชุดนี้มีอำนาจในการตัดสินใจที่สูงและสามารถที่จะดำเนินมาตรการตามแผนงานหรือยุทธศาสตร์นั้นๆ ได้อย่างยาวนาน ต่อเนื่องและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ได้เป็นอย่างดี ส่วนทางฝ่ายประเทศสปป.ลาว ซึ่งตรงกับสมัยของ พณฯ บุนยัง วอละจิด ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ก็มีระบอบการเมืองและการปกครองที่ยึดหลักลัทธิอุดมการณ์แบบคอมมิวนิสต์หรือระบบสังคมนิยมที่ภาครัฐมีบทบาทในการบริหารประเทศสูงและมีอำนาจในการตัดสินใจที่เด็ดขาดจึงทำให้ประเทศลาว มีความเป็นเสถียรภาพและเอกภาพทางด้านการเมืองมาอย่างยาวนานและสามารถที่จะดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ราบรื่น ปกติสุข ทั้งภายในประเทศและนอกประเทศ อันอยู่บนหลักการของระเบียบโลกใหม่และกฎบัตรของสหประชาชาติและตลอดจน ที่สำคัญการเมืองยุคใหม่ของประเทศสปป.ลาว ในปัจจุบันนี้ ยังได้มุ่งหวังที่จะพัฒนาประเทศโดยใช้กลไกทางการตลาดตามระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่ทำให้ประเทศลาว ต้องยอมเปิดประเทศเพิ่มมากขึ้น

เพื่อที่จะดึงดูดเอาทรัพยากรต่างๆ เข้ามาพัฒนาประเทศและสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้า อาทิเช่น แหล่งเงินทุน วิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ และการเสริมสร้างพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น ดังนั้นในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ผู้นำทั้งสองประเทศจึงได้พยายามทำทุกวิถีทางหรือพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้วยการสร้างกลไกทางการต่างประเทศให้อยู่ในรูปแบบของความร่วมมือ และความร่วมมือภายใต้กรอบทางด้านวิชาการนี้ จึงเป็นอีกกลไกหนึ่งของนโยบายทางการต่างประเทศที่ทั้งสองต้องการที่จะร่วมกันผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะความร่วมมือในด้านวิชาการเป็นความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเข้าใจตรงกันหรือมีทัศนคติที่สอดคล้องกันว่าเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ จริงใจ โปร่งใส และไม่ได้เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ตามแต่ความเหมาะสมเท่าที่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถเอื้อประโยชน์ระหว่างกันได้ ซึ่งทั้งนี้ทางฝ่ายประเทศไทยเองก็มีฐานะเป็นประเทศที่มีระดับของการพัฒนาในด้านต่างๆ หรือมีความพร้อมที่สามารถจะตอบสนองต่อความต้องการให้กับประเทศลาวในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการพัฒนาประเทศอย่างในด้านวิชาการได้เต็มที่และมากพออยู่แล้ว

ความเกี่ยวเนื่องจากปัจจัยในทางด้านการเมือง จึงมีผลต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการเป็นอย่างมาก เพราะปัจจัยในด้านนี้ได้เปรียบเสมือนหัวใจสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์และการส่งเสริมความร่วมมือในด้านวิชาการให้มีพัฒนาการที่ดีและส่งผลก่อให้เกิดปัจจัยของความร่วมมือเป็นไปอย่างกว้างขวางต่อเนื่องขึ้นได้ เพราะ อำนาจในการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายอยู่ที่ผู้นำทางการเมืองหรือผู้นำของรัฐบาลในสมัยนั้นๆ ซึ่งถ้าผู้นำทางการเมืองของทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์อันดีและสนิทแนบแน่นต่อกันแล้ว การดำเนินนโยบายทางการต่างประเทศหรือการติดต่อสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ อย่างการสร้างความร่วมมือในด้านวิชาการก็สามารถที่จะดำเนินการร่วมกันต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่ง ณ ปัจจุบัน สถานะทางการเมืองของประเทศไทย-ลาว ยังคงดำเนินไปอย่างราบรื่นและอยู่ภายใต้ของพื้นฐานแห่งความเข้าใจอันดีต่อกันและพื้นฐานแห่งความใกล้ชิดสนิทสนมแนบแน่นต่อกันมากขึ้นเรื่อยๆ อาทิเช่น ผู้นำทางการเมืองของทั้งสองประเทศในสมัยนี้ ต่างได้เดินทางแลกเปลี่ยนการเยี่ยมชมเยือนระหว่างกันอยู่บ่อยครั้งหรือมีการพบปะเจรจาปรึกษาหารือกันอยู่เป็นประจำ ที่ถึงแม้ว่าทั้งสองประเทศจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองและระบอบการปกครองที่ต่างกันก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์และมีได้สร้างความแตกแยกให้แก่ทั้งสองประเทศไม่ให้เข้าใจกันแต่อย่างใด หรือถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองในบางช่วงเหตุการณ์จะเป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์บ้างในบางครั้ง แต่ก็เป็นส่วนน้อยเพราะสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อความสัมพันธ์ที่ยังคงมีอยู่บ้าง คือการขาดความไว้วางใจหรือความเชื่อใจกันในเรื่องของปัญหาการ

ปักปันเขตแดน ปัญหาคนพลัดถิ่นแรงงานต่างด้าว แต่ก็ยังคงเป็นปัญหาที่มีไขเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่จะมากระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์อันดีของทั้งสองประเทศมากนักแต่อย่างใด

จึงทำให้แนวนโยบายหรือแนวยุทธศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศลาว สามารถที่จะกำหนดออกมาได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันได้ โดยฝ่ายไทยก็ต้องการที่จะส่งเสริมให้เกิดมิตรภาพและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค เพื่อเพิ่มพูนพัฒนาการความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านให้แน่นแฟ้นทั้งในระดับภาครัฐและประชาชนในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันที่มีบทบาทเชิงรุกทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี ส่วนฝ่ายสปป.ลาว ก็ต้องการที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นไปตามกระแสการณของโลกสากล โดยการดำเนินนโยบาย ที่มีความสัมพันธ์กันแบบหลายฝ่ายและมีหลายรูปแบบโดยสันติ ประองคอง กับบรรดาประเทศเพื่อนบ้านทุกประเทศที่ต้องการจะให้ความช่วยเหลือหรือต้องการดำเนินความร่วมมือในลักษณะต่างๆ แต่ก็ต้องอยู่ภายใต้หลักการของความเสมอภาค เท่าเทียม โปร่งใส หรือเป็นไปซึ่งการเอื้อประโยชน์ระหว่างกันให้ได้มากที่สุด

และในท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาจึงกล่าวได้ว่าหลักทฤษฎีการพึ่งอาศัยกัน (Interdependence Theory) ทฤษฎีความร่วมมือ (Cooperation Theory) และแนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development Approach) ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นและเมื่อนำผลของข้อมูลจากเอกสารและผลการสัมภาษณ์กับบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งสองกลุ่มคือ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่และกลุ่มนักศึกษาชาวลาวที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย เห็นได้ว่า ความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการ ได้เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีลักษณะเป็นไปโดยการพึ่งพาอาศัยกันที่เอื้อต่อการตอบสนองผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกันอย่างในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการเสริมสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้แนบแน่นขึ้น

ความร่วมมือระหว่างไทยและลาว เริ่มปรากฏขึ้นในภายหลังเมื่อลัทธิคอมมิวนิสต์ล่มสลายลงและการสิ้นสุดของสงครามเย็น ทำให้ความช่วยเหลือที่ประเทศลาวได้รับจากประเทศค่ายคอมมิวนิสต์ลดลง ประเทศลาวจึงหันกลับมาพิจารณาและทบทวนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและนโยบายทางการต่างประเทศของตนเองใหม่ในปี พ.ศ. 2529 และในที่สุดก็ได้มีการประกาศใช้นโยบาย “จินตนาการใหม่” หรือ “นโยบายกลไกเศรษฐกิจใหม่” (New Economic Mechanism) ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเดียวกันกับการที่นายกรัฐมนตรี ชาดิชาย ชุมพะวัน ได้ประกาศใช้นโยบาย “เปลี่ยนสนามรบอินโดจีน เป็นสนามการค้า” (Changing the Battlefield into a Marketplace Policy) โดยการสนับสนุนให้นักธุรกิจไทยค้าขายและลงทุนใน 3 ประเทศอินโดจีน ทั้งนี้จึงถือเป็นนโยบายการทูตแนวทางใหม่ของทั้งสองประเทศที่มีต่อกัน โดยมุ่งหวังที่จะสร้างแนวทางสมานฉันท์ที่มีอุดมการณ์และระบอบการปกครองที่แตกต่างกัน แต่ก็สามารถที่จะหันมาร่วมมือกัน

ในด้านที่เป็นประโยชน์และมีผลต่อการพัฒนาประเทศ เช่น การหันมาเจรจาหารือในเรื่องการค้าขาย และการลงทุนแทนการทำสงครามต่อกัน (สุรัชย์ ศิริไกร, 2538 : 276 – 281) นโยบายดังกล่าวของ นายกรัฐมนตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ ได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี จากนายโกสอน พมวิหาน ประธานประเทศลาวเป็นอย่างมาก เพราะต้องการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ จึงทำให้ทางการประเทศลาวได้ให้การต้อนรับนักธุรกิจและนักลงทุนจากไทยที่เริ่มทยอยเข้าไปทำการค้า กับประเทศลาวในปลายปี พ.ศ. 2531 ส่วนในด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือทางด้าน เศรษฐกิจระหว่างกันนั้น พอมาถึงในช่วงของรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ก็ได้ตระหนักดีถึง ปัญหาคือความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศลาวเป็นอย่างมาก และเพื่อที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทย-ลาว รัฐบาลชุดนั้นจึงได้เริ่มโครงการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ และสังคมแก่ประเทศลาว เวียดนามและกัมพูชา โดยให้ความสำคัญแก่ประเทศลาวเป็นอันดับหนึ่ง ความช่วยเหลือที่ให้ครอบคลุมใน 3 ด้าน คือ การศึกษา การเกษตรและอนามัย เป็นต้น

หลังจากนั้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาว ก็ได้กระชับมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้นำของทั้งสองประเทศได้ตกลงที่จะสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่างไทย-ลาว แห่งแรกขึ้น โดยความช่วยเหลือทางการเงินจากประเทศออสเตรเลีย เพื่อเชื่อมระหว่างจังหวัดหนองคายของประเทศไทย กับกำแพงนครเวียงจันทน์ของประเทศลาว ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการประชุมไตรภาคีของคณะที่ปรึกษา 3 ฝ่าย ไทย-ลาว-ออสเตรเลีย ณ กรุงเวียงจันทน์ ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2532 และในที่สุดจึงได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจร่วมกันที่ทำเนียบรัฐบาลของประเทศไทยเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ. 2533 จนกระทั่งได้มีการทำพิธีเปิดสะพานมิตรภาพอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2537 อันนับว่าเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่ทั้งสองประเทศมีร่วมกัน จากความสำเร็จในผลประโยชน์ที่ได้จากความร่วมมือทางด้านการเชื่อมต่อการคมนาคมระหว่างประเทศของเพื่อนบ้านทั้งสองนี้เอง ได้กลายเป็นแรงผลักดันให้เกิดความตกลงที่จะสร้างสะพานเชื่อมระหว่างไทยและลาว ขึ้นเป็นแห่งที่สอง เพื่อเชื่อมระหว่างจังหวัดมุกดาหารของไทย กับแขวงสะหวันนะเขตของประเทศลาว จน ณ ปัจจุบันสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 สามารถที่จะสร้างเสร็จสมบูรณ์และเปิดใช้ร่วมกันได้อย่างเป็นทางการแล้ว เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาว เริ่มมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ ความร่วมมือระหว่างประเทศก็จึงเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะความร่วมมือในด้านวิชาการ ที่ทั้งสองต่างให้ความสำคัญและให้การส่งเสริมร่วมกันอย่างจริงจังและสมัครใจ ทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคี เช่น การให้ทุนทางการศึกษา การฝึกอบรม การดูงาน การแลกเปลี่ยนนักศึกษา บุคลากรตามหลักสูตรทางการศึกษาระหว่างกันทั้งแบบระยะสั้นและระยะยาว การช่วยเหลือหรือร่วมมือในเรื่องของการมอบวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา การสร้างอาคาร โรงเรียน ต่างๆ หรือแม้กระทั่งการจัดประชุม สัมมนาทางวิชาการ เป็นต้น ผลของกิจกรรมความร่วมมือใน

ส่วนต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นบทสะท้อนหรือเป็นตัวชี้วัดระดับของความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการ ในช่วงปีพ.ศ. 2544-2549 ว่าสามารถที่จะพัฒนาไปในทางที่ดีและมีการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าในช่วงสมัยอื่นๆ ที่ผ่านมา โดยมีผลปัจจัยมาจากการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องต่อกันและสร้างสรรค์จริงใจต่อกัน และปัจจัยในเรื่องของความเกื้อกูลกันในระบบสายสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นมิตรไมตรีอันดีต่อกันมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน

และที่สำคัญยังเป็นผลมาจากปัจจัยในเรื่องของผลประโยชน์แห่งชาติที่ต่างฝ่ายต่างจะได้รับผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า และคุ้มทุนร่วมกันอย่างเป็นธรรมเป็นหลักด้วย เพราะกิจกรรมระหว่างประเทศหรือความร่วมมือที่แต่ละประเทศต่างได้พยายามจะดำเนินงานร่วมกันนั้น จุดมุ่งหวังก็จะเป็นไปเพื่อการสร้างผลประโยชน์แห่งชาติด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับว่าประเทศใดจะดำเนินการระหว่างประเทศร่วมกับประเทศอื่นๆ นั้นเพื่อสร้างประโยชน์ตอบแทนในด้านใดและใช้เครื่องมือเป็นไปแบบใด โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา ยังมีความจำเป็นอย่างมากที่จะสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อกันมากขึ้น ทั้งในระบบการพึ่งพาอาศัยกันอย่างเท่าเทียมและการพึ่งพาอาศัยกันที่เป็นไปแบบการเอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน แต่การสร้างระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ได้ผลและประสบผลสำเร็จต่อกันมากที่สุด ก็ระบบการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างประเทศแบบการเอื้อผลประโยชน์ต่อกัน อย่างความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการ ก็เป็นผลของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ต่างฝ่ายต่างพึ่งพาอาศัยกันแบบการเอื้อหรือสร้างผลประโยชน์แห่งชาติร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ที่ซึ่งประเทศไทยและลาว ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างความร่วมมือดีว่า ยังมีการสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในด้านวิชาการขยายตัวเพิ่มขึ้นไปมากเท่าใด ผลของความร่วมมือก็จะสะท้อนออกมาในรูปของผลประโยชน์ที่คุ้มค่า หรือมีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น จึงทำให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศในช่วงระยะเวลานี้ ต่างมีมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือให้สูงขึ้นต่อกันอย่างจริงจังและเปิดกว้างมากขึ้น จนส่งผลทำให้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างหลายเท่าตัวและมีผลต่อกันเป็นไปอย่างต่อเนื่องมากกว่าในช่วงระยะเวลาสมัยอื่นๆ ที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด ดังจะอธิบายความสำคัญของผลประโยชน์แห่งชาติ ที่ทั้งสองฝ่ายจะได้รับจากผลต่อการสร้างความร่วมมือในด้านวิชาการ ที่เป็นผลสำคัญหลักๆ สรุปไว้ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ © by Chulalongkornrajavidyalaya University
All rights reserved

1. ผลประโยชน์โดยตรง

1.1) จะเป็นตัวช่วยสร้างเสริมให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมกัน เพราะความมุ่งมั่นหรือเป้าหมายวัตถุประสงค์อยู่ที่การพัฒนาคนให้มีสมรรถนะความรู้ ความสามารถเพิ่มสูงขึ้นด้วยกันทั้งสองฝ่าย โดยเฉพาะทางฝ่ายลาว ที่รัฐบาลพยายามส่งเสริมผลักดันให้ประชาชนทุกๆ คนได้รับการศึกษาในระดับที่สูงหรือในระดับอุดมศึกษาให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ซึ่งประเทศลาวเองก็กำลังดำเนินนโยบายแบบเชิงรุกกับทุกประเทศอย่างเต็มตัวเพื่อดึงดูดหรือรับเอาทรัพยากรต่างๆ ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์เข้ามาพัฒนาประเทศ เช่น เงินทุน พ่อค้า นักธุรกิจ หน่วยงาน องค์กร สมาคม เป็นต้น แต่ทั้งหมดทั้งปวงนี้ สิ่งประเทศลาว จะทำได้ดีมากที่สุดคือ หันมาให้ความสนใจกับการสร้างกรอบความร่วมมือกับประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่เหมาะสมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทยเรา ที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือหรือพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในทุกๆ ด้านอย่างเต็มที่ ยิ่งเป็นกรอบความร่วมมือในด้านวิชาการด้วยแล้ว ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศที่มีความพร้อมและมีความเหมาะสมมากกว่าประเทศเพื่อนบ้านชาติอื่นๆ เพราะประเทศไทยมีทั้งเงินทุนงบประมาณ มีทั้งหลักสูตรทางการศึกษาที่มีความหลากหลายและมีคุณภาพมาตรฐาน หรือมีทั้งสถาบันทางการศึกษาที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นเมื่อฝ่ายประเทศไทยเองก็มีความพร้อมและมีความเหมาะสม ส่วนทางฝ่ายประเทศลาวก็ต้องการที่จะพึ่งพาอาศัยประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านที่สนิทสนมอย่างไทยแทนการดำเนินงานขึ้นเองเพียงลำพัง จึงทำให้ผลของความร่วมมือในด้านวิชาการ ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลของทั้งสองประเทศร่วมกันแบบโดยตรง

1.2) จะเป็นตัวช่วยสร้างเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบทางการศึกษาและวิชาการให้มีคุณภาพร่วมกันเพิ่มสูงขึ้น เพราะเมื่อทั้งสองประเทศมีการสร้างความร่วมมือในด้านวิชาการร่วมกันเพิ่มมากขึ้นแล้ว ผลที่จะตามมาโดยตรงก็คือ จะทำให้ระบบทางการศึกษาและวิชาการของทั้งสองประเทศสามารถที่จะพัฒนาและขยายตัวไปในทางดี หรือจะทำให้เกิดการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบหลักสูตรทางการศึกษาทั้งภายในและภายนอกประเทศให้มีมาตรฐานเพิ่มสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ประเทศไทยและลาวเอง ต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญของสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ทุกขณะ และภายใต้สถานการณ์เช่นนี้จึงต้องสร้างเครื่องมือเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันทั่วถึง และมีประสิทธิภาพสูงอย่างระบบการศึกษาและวิชาการความรู้ที่ทันสมัย มีคุณภาพให้กับประเทศของตัวเอง ดังนั้นทั้งสองประเทศจึงอาศัยหลักวิธีการพึ่งพาอาศัยกัน ในลักษณะของความร่วมมือกันระหว่างประเทศในด้านวิชาการมาเป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยการร่วมกันพัฒนาระบบหลักสูตรทางการศึกษาและหลักสูตรวิชาการต่างๆ ให้มีคุณภาพและสามารถนำไปปฏิบัติใช้กับการพัฒนาประเทศในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจังได้ เช่น สถาบันทางการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยของทั้งสองประเทศได้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษา

บุคลากร ระหว่างกันโดยตรงเพิ่มมากขึ้น หรือทั้งสองประเทศมีการส่งนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ เข้ามาแลกเปลี่ยนความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ร่วมกัน เป็นต้น

1.3) จะเป็นตัวช่วยสร้างเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการศึกษาให้เพิ่มขึ้น เพราะเมื่อผลความร่วมมือในด้านวิชาการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมากเท่าใด ระบบการทางศึกษาก็จะขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย โดยที่ประเทศไทยและลาว ไม่ต้องส่งเสริมและผลักดันก็ได้ ซึ่งกระบวนการในด้านวิชาการจะเป็นตัวขับเคลื่อนหรือเปรียบเสมือนมือที่มองไม่เห็นคอยผลักดันให้เกิดกระบวนการทางศึกษาระหว่างประเทศเป็นไปโดยอัตโนมัติมากขึ้น จึงผลดีที่จะทำให้ทั้งสองประเทศเกิดการขยายตัวและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งในภาครัฐและประชาชนเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

2. ผลประโยชน์โดยอ้อม

2.1) จะเป็นตัวช่วยสร้างเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและลาว ให้มีความเข้าใจต่อกันอย่างสนิทสนมแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งถึงแม้ว่า ในยุคสมัยปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยและลาว จะมีพัฒนาการต่อกันไปในทางที่ดีเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมแล้วก็ตาม แต่ปัญหาและอุปสรรคที่ยังมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศก็ยังหลงเหลือพอที่จะเป็นชนวนกระตุ้นต่อการสร้างสภาวะที่จะทำให้เกิดความไม่เข้าใจกัน และความหวาดระแวงต่อกันเกิดขึ้นมาได้ทุกขณะ ซึ่งถ้าทั้งสองฝ่ายมองไม่เห็นถึงความสำคัญและไม่เอาใจใส่ต่อกันหรือไม่พยายามที่จะส่งเสริมและสนับสนุนสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันขึ้นอย่างต่อเนื่อง เชื่อได้ว่าระบบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของไทยและลาว อาจจะชะงัก หรือลดต่ำลงไปอย่างไม่ราบรื่นเท่าที่ควรเหมือนอย่างในบางช่วงของเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีตที่ผ่านมาก็ได้ เช่น เหตุการณ์สงครามอินโดจีน เหตุการณ์ปัญหาชายแดนกรณี 3 หมู่บ้านที่จังหวัดอุดรติดต่อกัน ในปี พ.ศ. 2527 และเหตุการณ์สำคัญที่รุนแรงมากที่สุดคือ กรณีบ้านร่มเกล้าที่จังหวัดพิษณุโลกในปี พ.ศ. 2530 เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์ที่กล่าวมาในช่วงต้นนี้ ล้วนแล้วแต่บั่นทอนความรู้สึกและก่อให้เกิดความเข้าใจผิดต่อกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ หรือนอกนี้ ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในจุดหนึ่งที่มองข้ามไปไม่ได้ คือทัศนคติของคนไทยเองที่ยังมองคนลาวไปในเชิงติดลบ ว่าคนลาวหรือชาวลาวเป็นคนล้าสมัย หรือเป็นชาติที่ยังไม่เจริญ จึงมักถูกคนหรือชาวไทยนำมาล้อเลียนเป็นเรื่องสนุกสนานตลกขบขัน หรือดูถูกต่ำต้อย ทั้งๆ ที่ประเทศไทยเองก็ไม่ได้แตกต่างอะไรไปจากประเทศลาวมากนักและที่สำคัญประเทศไทยยังถือได้ว่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความใกล้ชิดและสนิทสนมกับประเทศลาวมากที่สุด จึงทำให้ประเทศลาวเองก็อดที่จะคิดหรือมีมุมมองความรู้สึกที่น้อยเนื้อต่ำใจกับประเทศไทยที่อยู่ใกล้กันแท้ๆ แต่กับมาถูกเหยียดหยามกันเอง เหมือนตัวอย่างหนึ่งที่เมื่อมีนักกีฬาของประเทศลาวมาแข่งขันวอลเลย์บอลชายหาดในประเทศไทย ก็มีนักข่าวสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่งไปถามว่า “เคยเห็นน้ำทะเลหรือเปล่า” และ “ได้

ล้มสักรั้งแรกรู้สึกอย่างไร” คำสัมภาษณ์จำพวกนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงว่าความคิดที่อยู่ได้จิตสำนึกของคนไทยได้แอบแฝงไปด้วยการดูถูกหรือล้อเลียนคนลาวไปทางที่เป็นปมด้อย เป็นต้น

ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้ผู้นำทั้งสองประเทศจึงได้พยายามทำทุกวิถีทางหรือพยายามที่จะส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้วยการสร้างกลไกทางการต่างประเทศให้อยู่ในรูปแบบของความร่วมมือ และความร่วมมือภายใต้กรอบทางด้านวิชาการนี้ จึงเป็นอีกกลไกหนึ่งของนโยบายทางการต่างประเทศที่ทั้งสองต้องการที่จะร่วมกันผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะความร่วมมือในด้านวิชาการเป็นความร่วมมือที่ต่างฝ่ายต่างเข้าใจตรงกันหรือมีทัศนคติที่สอดคล้องกันว่าเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ จริงใจ โปร่งใส และไม่ได้เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ตามแต่ความเหมาะสมเท่าที่ทั้งสองฝ่ายจะสามารถเอื้อประโยชน์ระหว่างกันได้ ซึ่งทั้งนี้ทางฝ่ายประเทศไทยเองก็มีฐานะเป็นประเทศที่มีระดับของการพัฒนาในด้านต่างๆ หรือมีความพร้อมที่สามารถจะตอบสนองต่อความต้องการให้กับประเทศลาวในด้านที่เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการพัฒนาประเทศอย่างในด้านวิชาการได้เต็มที่และมากพออยู่แล้ว ฉะนั้น จึงเป็นโอกาสดีของรัฐบาลไทยในสมัยนี้ ที่จะนำความพร้อมและความโดดเด่นในด้านวิชาการเข้ามาช่วยเหลือหรือนำเสนอสร้างความร่วมมือในด้านวิชาการต่อประเทศลาว ให้เป็นไปต่อกันในหลากหลายสาขาและในหลายๆรูปแบบ ตลอดจนยังสามารถที่จะริบเร่งผลักดันบังคับให้เกิดผลต่อกันไปในทางที่ดีและพัฒนาเพิ่มมากขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากผลทางการศึกษาก็ได้ พบว่า รัฐบาลไทยในสมัยนี้ ได้ใช้ความได้เปรียบที่เหนือกว่ารัฐบาลอื่นใดของในอดีตที่ผ่านมา โดยการมีอำนาจการบริหารประเทศที่มั่นคงและมีเสถียรภาพสูง ด้วยการจัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคการเมืองเดียวเข้ามาบริหารประเทศ จึงทำให้มีวิสัยทัศน์ทางการเมืองหรือผู้กำหนดนโยบายสามารถที่จะสร้างแผนงานให้เกิดความคงทนยาวนานได้และมีอำนาจในการตัดสินใจต่อแผนงานนั้นๆ ให้เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องต่อไป อย่างเช่น ส่งเสริมและสนับสนุนเงินงบประมาณความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ภายใต้กรอบทางด้านวิชาการเป็นจำนวนเพิ่มสูงขึ้นและเป็นไปอย่างต่อเนื่องขึ้นได้ อาทิ การเพิ่มทุนทางการศึกษา การเพิ่มทุนฝึกอบรม การเพิ่มทุนดูงานและวิจัย การเพิ่มทุนสมทบช่วยปลูกสร้างอาคาร ถนน โรงเรียน ห้องสมุด และการมอบวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาให้กับนักศึกษาชาวลาวทั้งที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทยและศึกษาอยู่ในประเทศลาวเอง เป็นต้น

และนอกจากนี้ การที่ประเทศไทยมีพรมแดนที่เชื่อมติดต่อกับลาว มีระยะทางที่ยาวและมีระบบของการคมนาคมการสัญจรที่สะดวกสบายรวดเร็วและทันสมัยเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นส่วนที่สำคัญต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้านวิชาการต่อกันให้เกิดผลสำเร็จอย่างกว้างขวางและสามารถที่จะสร้างความภูมิใจให้กับนักศึกษาชาวลาวได้มีโอกาสเดินทางเข้ามาศึกษาในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นไปด้วย เช่น นักศึกษาชาวลาวสามารถที่จะเดินทางเข้ามา

ศึกษาในประเทศไทยแบบไปเช้าเย็น-กลับ ได้อย่างสะดวก สบาย และนอกจากนี้ยังจะทำให้ นักศึกษาชาวลาวยาวสามารถที่จะประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การสัญจรในอัตราที่ถูกและไม่แพง หรือยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในสินค้าอุปโภคและบริโภคที่มีราคาสินค้าส่วนใหญ่ของไทยยังมี ราคากถูกและไม่แพงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ตลอดจนที่สำคัญ ประเทศไทยยังได้รับ ปัจจัยการส่งเสริมจากความเกื้อกูลในเรื่องของความคล้ายคลึงกันในด้านประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม วัฒนธรรม และภาษาการสื่อสารที่มีส่วนสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจในการเดินทางเข้ามาศึกษาในประเทศไทยของนักศึกษาชาวลาวได้เป็นอย่างดี เพราะนักศึกษาชาวลาวยาวแทบจะ ไม่ต้องเตรียมตัวในเรื่องการใช้ภาษาหรือการติดต่อสื่อสารกับคนไทยเหมือนอย่างนักศึกษา ชาวต่างชาติประเทศอื่นๆ ที่จะต้องใช้ล่ามหรือใช้ภาษาทางการหรือภาษาสากลอย่าง ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ส่วนทางฝ่ายประเทศลาว ในฐานะที่มีระดับของการพัฒนาประเทศที่ยังไม่ พร้อมเท่าที่ควร จึงต้องอาศัยความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านที่ดี อย่างไทย เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ด้วยความประจวบเหมาะกันของทั้งสองฝ่ายที่สามารถจะดำเนินการ ตอบสนองต่อความต้องการระหว่างกันได้ ก็เลยทำให้ความร่วมมือระหว่างไทย-ลาว ในด้าน วิชาการ ในช่วงสมัยนี้ได้พัฒนาและขยายตัวกลายเป็นสาขาความร่วมมือหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการ นำมาช่วยเสริมสร้างให้เกิดการขับเคลื่อนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้มีความแน่นแฟ้นต่อกันเพิ่มมา กยิ่งขึ้น หรือยังสามารถที่จะช่วยให้เกิดการลดช่องว่างระหว่างกันของความหวาดกลัว หวาดระแวงที่ มีต่อกันในภาพลบ ให้เกิดภาพความเข้าใจต่อกันในเชิงบวกหรือการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้มีความ แน่นแน่น สนใจเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมได้

2.2) จะเป็นตัวช่วยสร้างเสริมให้เกิดความน่าเชื่อถือและบทบาทนำในด้านต่างๆ ร่วมกัน เพิ่มขึ้น คือ ผลกระทบโดยทางอ้อมนี้จะทำให้ประเทศไทยและลาว ต่างได้รับผลประโยชน์ที่ เอื้อหรือเกื้อหนุนต่อกันแตกต่างกันไปคนละแบบได้ดังต่อไปนี้ โดยทางฝ่ายประเทศไทยจะได้รับ ผลจากความร่วมมือในด้านวิชาการที่จะทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและบทบาทนำในด้านต่างๆ คือ ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงหรือในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ได้ ประเทศไทยจะมีบทบาทเป็นผู้นำในอาเซียนและจะเป็นที่ยอมรับในบรรดา ประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทยจะได้ทดสอบความรู้ความสามารถและเทคโนโลยี วิทยาการใหม่ๆ ให้มีคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น ประเทศไทยจะมีกรอบความร่วมมือ ในด้านวิชาการที่มี ความต่อเนื่องและเปิดกว้างไปสู่สาขาอื่นๆ เพิ่มขึ้น และประเทศไทยจะมีจุดร่วม ในการกำหนด แนวทางยุทธศาสตร์แผนงานต่างๆ ร่วมกับประเทศลาวได้อย่างมั่นคงและเป็นบรรทัดฐานที่ดีต่อกัน เป็นต้น ส่วนฝ่ายประเทศลาวจะได้รับผลจากความร่วมมือในด้านวิชาการที่จะทำให้เกิดความ น่าเชื่อถือและบทบาทนำในด้านต่างๆ คือ ประชาชนชาวลาวยาวจะมีความรู้และประสบการณ์วิทยาการ

ใหม่ๆ จากโลกภายนอกเพิ่มสูงขึ้น รัฐบาลลาวจะดำเนินนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เกิดผลสำเร็จมากขึ้น ประเทศลาวจะสามารถที่จะแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆร่วมกับไทยได้อย่างเสมอภาค สร้างสรรค์ จริ่งใจ และสันติวิธีเพิ่มมากขึ้น ประเทศลาวจะได้รับความน่าเชื่อถือจากองค์การระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และประเทศลาวยังจะได้รับอิทธิพลจากความทันสมัยในด้านต่างๆ อาทิ หลักการแนวคิด ทศนคติ มุมมอง ส่งเข้ามาสู่สังคมภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved